

Skydas Lenkijoje?

JAV prezidentas Barakas Obama pasiūlė Rusijai nestatyti [priešraketinės sistemos](#) Lenkijoje, jei Rusija padės JAV tvarkytis su Iranu. Vieni sako, kad Obama [pataikauja](#) Rusijai. Kiti kritikuoja, kad Obama aukoja saugumą ant ekonominės krizės altoriaus. O dar kiti sako, kad Obama padarė labai gerą [sprendimą](#). Ką tu galvoji?

JAV prezidentas Barakas Obama (iš wikipedia)

Kai praeitais metais NATO paskelbė, jog žada [irengti](#) priešraketinę sistemą Lenkijoje, Rusija stipriai [reagavo](#) (žr. “Laikai vaikams” [lapkričio numerį](#)). Ji teigė, kad JAV nori atnaujinti “[Šaltąjį karą](#)”. Ji grasino, kad pati [dislokuos](#) savo [taktines raketas](#) Baltarusijoje ir Kaliningrade. Todėl žmonės tikėjo, kad skydas Lenkijoje priartins pasaulį prie karo.

Greenpeace protestuoja prieš JAV skydo planus (iš www.greenpeace.org.uk)

Tuometinis JAV prezidentas Jurgis Bušas gynė NATO sprendimą. Jis teigė, kad [gynybinė](#) sistema Lenkijoje [nutaikyta](#) ne prieš Rusiją, o prieš Iraną. Mat, Iranas yra nedraugiškas JAV ir jos [sajungininkėm](#). Tikima, kad Iranas gali turėti [toli skriejančių raketų su branduoliniais užtaisais](#) iki 2015-2017 metų. Skydas Lenkijoje turėjo apginti Europą ir JAV prieš tokį pavojų. Tačiau Rusija prezidento Bušo teigimais netikėjo.

Irano prezidentas Mahmudas Ahmadinedžadas (iš wikipedia)

Irano vyriausias vadas ajatola Ali Hoseini-Chamenei (iš wikipedia)

Rusija turi ekonominių ryšių su Iranu. Daugiau nei 5% Irano importo ateina iš Rusijos. Iranas turi stebėtojo statusą [Šanchajaus bendradarbiavimo organizacijoje](#) (ŠBO), kuriai taip pat priklauso Kinija, Rusija, Kazachstanas, Kirgizija, Tadžikistanas ir Uzbekistanas. 2006 m. Iranui buvo pasiūlyta pilna ŠBO narystė. Taigi, Rusija yra Irano [bendradarbė](#).

Šanchajaus Bendradarbiavimo Organizacija (narės pažymėtos tamsiai žalia, o stebėtojos – šviesiai žalia spalva) (iš wikipedia)

Praeitais metais pasaulį užklupo [ekonominė krizė](#). Valstybės rūpinasi, kaip pasaulinę [ekonomiką atgaivinti](#) (žr. „Laikai vaikams“ [spalio](#), [lapkričio](#), [sausio](#), [vasario ir kovo numerius](#)). Naujai išrinktas JAV prezidentas Obama taip pat buvo priverstas mažinti savo [biudžetą](#). O priešraketinis skydas sudaro nemažą dalį JAV [išlaidų](#).

Ar prezidentas Obama pasiūlė nestatyti priešraketinės sistemos Lenkijoje todėl, kad Rusija labai [priešinasi](#)? O gal jo sprendimas buvo pagrįstas ekonominėm priežastim? O gal abu? [Svarstykite](#) toliau.

2002 m. buvo sukurta [NATO ir Rusijos Taryba](#). Jos [pagrindinė užduotis](#) – bendradarbiauti kovoje prieš terorizmą (žr. „Laikai vaikams“ [lapkričio numerį](#)). Rusija bendradarbiauja su NATO ypač Afganistane, kovoje prieš opiumo [prekybą](#).

Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus (iš wikipedia)

Lietuvos prezidentas Valdas Adamkus apie Rusijos [grasinimus](#) taip pasakė: "Sunku suprasti Rusijos prezidentą D. Medvedevą, kuris savo kalboje [prieštarauja](#) pats sau. Prezidentas kalba apie norą drauge veikti prieš bendras [grėsmes](#) ir siunčia savo raketas į Kaliningradą JAV priešraketinės gynybos sistemai neutralizuoti." Tuo būdu jis atkreipė dėmesį į tai, jog Rusija turėtų remti skydą Lenkijoje, nes jis kovos prieš terorizmą.

JAV prezidentas Obama kovo pradžioje Rusijos prezidentui Dmitrijui Medvedevui nusiuntė diplomatinį laišką. Laiške tarp kitko jis pareiškė, kad mažinant Irano pasiryžimą vystyti branduolinius ginklus, mažinamas spaudimas ir poreikis priešraketiniam skydai. ("...to the extent that we are lessening Iran's commitment to nuclear weapons, then that reduces the pressure for, or the need for a missile defense system.")

Lietuvos politologs dr. Kęstutis Girnius (iš bernardinai.lt)

Lietuvos politologo dr. Kęstučio Girniaus nuomone, Obamos pasiūlymas yra vykęs šachmatų žaidimo ėjimas. Obama visą politinį [spaudimą](#) perkėlė nuo JAV į Rusiją. Mat, Rusija yra Irano ir NATO bendradarbė. Jei Rusija nenori skydo ir jei ji iš tiesų kovoja prieš terorizmą, ji turėtų [itikinti](#) Iraną nestatyti branduolinių ginklų. Jei to nedarys, pasirodys, kaip propagandistė.

„Manau, kad rusams toks pasiūlymas yra aiškiai didesnis galvos skausmas. Aš manau, tas skydas jiems buvo labai puikus įrankis [talžyti](#) Ameriką, sakyti: 'kokia ji yra agresyvi, nepaiso mūsų interesų, neleidžia kurti vieningos Europos'. (...) Aš beveik tikras, kad Rusija kaip nors [vilkins](#), bandys gauti daugiau. O kiek JAV turės [kantrybės](#), pamatysime. Daug [lems](#), kas vyks Irane“, - sakė K. Girnius.

Ką tu manai? Ar pritari prie Obamos pasiūlymo Rusijai? Parašyk mums: redaktore@laikaiivaikams.org

Žodynėlis.

priešraketinė sistema: Gynybinis ginklas, kuris veikia kaip skydas. Dalis skydo jau veikia JAV, Grenlandijoje ir Britanijoje. Pagal sutartį, JAV įrengs Lenkijoje 10 gynybinių raketų ir sujungs jas su radarų sistema Čekijoje. Taip bus užbaigtas priešraketinės gynybos skydas; anti-ballistic missile shield

pataikauti: raminti; to placate, to curry favor

sprendimas: nutarimas; decision

įrengti: įtaisyti, pastatyti; to install, to deploy

reaguoti: atsiliepti; to react

Šaltasis karas: laikotarpis, kai komunistai valdė Tarybų Sąjungą ir tarp JAV ir Tarybų Sąjungos vyko nuolatinis vystymas naujų ginklų ir jų kaupimas; Cold War

dislokuoti: įrengti; to deploy

taktinė raketa: trumpų nuotolių raketa – šiuo atveju, galinti pasiekti Lenkiją ir Čekiją; tactical ballistic missile

gynybinė: kas nepuola, o gina; defense

nutaikyti: nustatyti taikiklį ar užimti padėtį, iš kurios galima kliudyti taikinį; to target, to aim

sąjungininkė: draugė, bendradarbė; ally

toli skriejančių raketų su branduoliniais užtaisais: raketos, kurios toli skrenda ir gali nešti atomines bombas; long-range missile with nuclear warheads

Šanchajaus bendradarbiavimo organizacija (ŠBO): sąjunga, panaši į NATO, bet apimanti rytines valstybes; Shanghai Cooperation Organization

bendradarbė: sąjungininkė, draugė; ally

ekonominė krizė: kai visame pasaulyje trūksta pinigų – visų šalių valdžios turi mažinti biudžetus (žr. “Laikai vaikams” [spalio, lapkričio, sausio ir vasario numerius](#)); world economic crisis

ekonomika: viskas, kas rišasi su gamyba krašte – gaminių produkcija, pirkimas, darbininkai ir t.t. Kai ekonomika mažėja, pirkėjai mažiau perka, gamintojai mažiau uždirba ir turi atleisti darbininkus. Kai ekonomika auga, pirkėjai daugiau perka, gamintojai daugiau gamina ir turi samdyti daugiau darbininkų; economy

atgaivinti: padaryti, kad atgytų, atsigaugtų; to revive, to revitalize

biudžetas: planas, kiek valstybė per metus išleis; budget

išlaidos: pinigai, kuriuos išleidi. Valstybės išlaidos yra įvairios: ji moka algas kariuomenei, policijai, mokytojoms, seimo nariams, ministrams, ir t.t. Taip pat ji turi nuolat mokėti savo skolas ir jei yra pažadėjusi kam nors duoti pinigų, turi pažadą ištesėti; expenditures

priešintis: nesutikti; to oppose, to object

svarstyti: apgalvoti; to consider

NATO ir Rusijos Taryba: sąjunga, sukurta 2002 metais, kovoti prieš terorizmą; NATO-Russia Council

pagrindinė užduotis: svarbiausias tikslas; primary mission

prekyba: pirkimas ir pardavimas; trade

grasinimas: bauginimas; threat

prieštarauti: nenuosekliai, nelogiškai kalbėti; to contradict

grėsmė: pavojus; danger

spaudimas: būtinumas daryti sprendimą; pressure

įtikinti: paveikti, kad persigalvotų; to convince

talžyti: užgaulioti, įžeidinėti, niekinti, skelbti, kad netikęs; to demean, to attack verbally, to batter

vilkinti: veikti lėtai, delsti; to delay

kantrybė: galėjimas, įstengimas laukti, kantrumas; patience

lemti: apspręsti, padaryti, kad vienaip užsibaigtų; to determine the outcome